

## СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗРАЗКА: ПРІОРИТЕТНИЙ ДОСВІД ДЛЯ РЕФОРМ В УКРАЇНІ

**Постановка проблеми.** Одними з найскладніших тематик наукового дослідження, на нашу думку, завжди виступали проблеми держави та соціуму. Не одне покоління дослідників переймалося ідеями щодо взаємовпливу даних складових людського існування, сперечалося з приводу першості та значимості одного поняття над іншим, визначало можливі шляхи їх подальшого становлення та поступу.

Саме соціальна політика в умовах складного процесу взаємоіснування ринкових відносин виступає визначальним вектором скерування внутрішньої політики держави. А як показали події останніх років (2007-2013) в державах-членах ЄС – і одним з вирішальних аспектів зовнішньої політики. І не лише в межах діяльності однієї держави, а й в конвергенції розвитку всього мегадержавного об'єднання.

Окреслюючи зміст соціальної політики держави, подається акцент на створення відповідних умов для подолання державою основних проблем суспільства – бідності та перерозподілу прибутків з метою її подолання. Державна соціальна політика передбачає виявлення основних тенденцій та подальше скерування розвитку в усіх галузях соціально-політичного життя, що, без сумніву, обумовлюють процес поступу соціального буття і соціального захисту людини.

Соціальна політика виступає складовою загальної політики, головним призначенням якої виступає розробка та втілення необхідних заходів по збереженню та укріпленню сталого суспільного та державного стану. Відповідно до статті 25 Декларації прав людини сучасна правова держава повинна гарантувати право на такий рівень життя людини і громадянина, який вміщує забезпечення їжею, місцем проживання, необхідним для підтримки здоров'я медичним обслуговуванням, тощо. І, звісно, правом на соціальне забезпечення у разі безробіття, хвороби, інвалідності, втрати годувальника та решти випадків втрати засобів для існування відповідно від обставин, незалежних від людини.

Тому не дивно, що коло наших дослідницьких інтересів потрапили держави-члени Європейського Союзу. Саме в даному мегаоб'єднанні можна сміливо вивчати 28 майже різних шляхів становлення та розвитку державної соціальної політики, визначати їх спільні риси та різні засади функціонування. Саме в дослідженні соціальної політики ЄС можна відшукати певні практичні нароби та теоретичні напрацювання для їх можливого подальшого впровадження на українських теренах.

На початку літа 2012р. українські ЗМІ провели інформацію, про те, що Сергієм Леонідовичем Тігіпко до держав-членів Європейського Союзу були розіслані матеріали з соціально-економічного планування, текст нового Закону України "Про зайнятість". В пояснювальній записці даний жест трактувався українськими урядовцями як "можливий шлях до виходу країн ЄС зі сталої вже соціальної кризи". То можливо саме українські нововведення мають вивести Європу зі скрутного соціального становища, в якому вона



**СІМКІНА  
Олександра  
Вікторівна,**

аспірант кафедри європейської інтеграції Національної академії державного управління при Президенті України, спеціаліст управління культури і туризму Ніжинської міської ради, м. Ніжин..

**Анотація:** у статті проаналізовано ситуацію, що закріпилася в соціальній політиці держав-членів Європейського Союзу, її основні позитивні та негативні сторони. Розглянуто можливість запозичення основних засад досвіду європейської соціальної галузі та подальше його впровадження на українських теренах.

**Ключові слова:** соціальна політика, держави-члени Європейського Союзу, соціальна модель, соціальний захист, соціальна відповідальність.

УДК 327.354.316 .364

опинилась? Тоді процес запозичення ідей та перейняти позитивного досвіду має мати зворотній характер - з українських візій на європейські простори?

Пошуки відповідей на окреслені вище питання автоматично переносить обрану тему до розряду найактуальніших проблем сучасних Європи та України, які вимагають негайного дослідження та досконального вивчення з подальшою пропозицією розв'язку цієї наболілої проблеми.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Враховуючи важливість питань соціальної політики на європейських теренах та в Україні багато провідних вітчизняних та зарубіжних науковців присвятили свої дослідження вирішенню комплексної проблеми з даного питання. Це, зокрема, Д. Белл, Дж. Гелбрейт, К. Ероу, Д. Норт, Т. Парсонс, Й. Шумпетер; Б. Губський, Ю. Зайцев, В. Куценко, І. Лукінов, Д. Лук'яненко, С. Сіденко, В. Чужиков, А. Філіпенко та інші. У своїх працях науковці Базилюк А., Данюк В., Заяць Т., Колота А., Купалова Г., Куценко В., Лібанової Е., Онікієнко В., Скуратівський В. А., Палій О. М., Лібанова Е. М. досить детально дослідили теоретичні аспекти необхідності забезпечення пріоритетності соціальної політики.

Загалом аналіз наукових джерел дає змогу дійти висновку, що дослідженню суспільних відносин у контексті впливу соціальної складової на державу, людину-громадянина та пріоритетності засад соціальної захищеності населення належить чільне місце в працях зарубіжних і вітчизняних учених у сфері державного управління - В. Князева, В. Авер'янова, В. Бакуменка, М. Білинської, В. Бодрова, В. Голубь, І. Грицяка, В. Гошовської, Ю. Кальниша, Ю. Ковбасюка, О. Лебединської, Н. Липовської, В. Лугового, І. Надольного, В. Олуйка, Т. Пахомової, Г. Райта, В. Рижих, І. Розпутенка, С. Ромата, С. Серьогіна, Г. Ситника, А. Сіцінського, С. Сьоміна, В. Трощинського, Л. Шкляра.

Разом з тим, аналіз наукової літератури засвідчив відсутність цілісних теоретико-методологічних уявлень щодо пріоритетності соціальної політики в державах-членах ЄС, що посилює наукову актуальність теми дослідження.

**Мета статті** – давши чітке визначення терміну "соціальна політика", проаналізувати пріоритетність даної галузі в державах-членах Європейського Союзу та, наразі, запропонувати доцільні та виважені нововведення до відповідної сфери в Україні.

**Виклад основного матеріалу.** Перш ніж проводити аналіз вектору європейської соціальної політики, відповідно до вище окресленої мети статті, маємо визначити саме поняття "соціальної політики", яке є доволі узагальненим.

Так, соціальну політику можна трактувати як систему управлінських, регулятивних, саморегулятивних способів та форм діяльності суб'єктів, сукупність принципів, рішень, дій, що знаходять втілення в соціальних програмах і соціальній практиці з метою задоволення соціальних потреб, збалансованості соціальних інтересів людини, соціальних груп суспільства, досягнення соціальних цілей, вирішення соціальних завдань, формування соціальних цінностей. Дане бачення соціальної політики у її широкому розумінні подають у "Основах соціальної політики" вітчизняні дослідники Скуратівський В. А., Палій О. М. та Лібанова Є. М. [8].

Трохи по-іншому наповнюють значення науковці з Європейського Союзу. Науковці PhilipManow та BrunoPalier вважають, що соціальна політика – система правових, організаційних та інших заходів державних і недержавних установ та організацій, що враховують економічний потенціал країни і спрямовані на підтримання соціальної стабільності в суспільстві, створення умов для зростання добробуту працездатних осіб та забезпечення належного рівня життя тих, хто через непрацездатність чи інші життєві обставини не має достатніх засобів до існування [1].

Дещо інше трактування соціальної політики подається у восьмитомній Енциклопедії державного управління. Автори цього сучасного досягнення державно-управлінської науки та практики наводять наступне визначення – соціальна політика як важлива складова внутрішньої політики держави, яка проводиться урядом через місцеві та регіональні органи влади та здійснюється державними та громадськими ор-

ганізаціями; втілюється в життя через комплекс заходів, що охоплюють різноманітні напрями соціальної сфери суспільства з метою поліпшення рівня та якості життя, підвищення добробуту і надання соціального захисту різним верствам населення. Головною метою соціальної політики є створення умов для оптимального розвитку та функціонування соціальних відносин, освоєння соціальних цінностей і досягнення в суспільстві соціальної стабільності та злагоди [5].

Наступне трактування соціальної політики є авторським розумінням, яке може в чомусь дублювати пояснення сталих наукових авторитетів, може навпаки заперечувати та не погоджуватися з їх визначенням.

Отже, дослідивши ряд наукових тлумачень, приходимо до висновку, що найповніше соціальну політику слід розуміти як особливий аспект внутрішньої політики, метою і змістом якого є регулювання всього комплексу соціальних процесів і відносин класів, верств, соціальних, соціально-демографічних, соціально-професійних груп, соціальних спільнот з приводу збереження та зміни їх соціального стану. Таке синергетичне розуміння соціальної політики, на нашу думку, забезпечує не тільки її вірне тлумачення, але й визначає значну роль всіх зазначених соціальних суб'єктів у діяльності державного управління, взаємовплив та взаємозв'язок між ними та, врешті-решт, відповідальність за розв'язання проблематик пріоритетних соціальних візій на рівні державного врядування.

Незалежно від суспільного ладу, будь-яка держава визначає соціальну стратегію, соціальні пріоритети в той чи інший період розвитку країни. Тому зараз у світі широко поширені поняття "соціальна ринкова економіка", "соціально-орієнтована ринкова економіка", "соціальна держава", "соціальна безпека" та ін.

У сучасному ліберально-демократичному світі багато країн оголосили себе (і юридично закріпили в основних законах) соціальною державою.

Соціальна держава прагне здійснювати гуманну соціальну політику: дбати про працевлаштування робочих ресурсів, права людини, створювати доступні системи охорони здоров'я та освіти, розвинути систему соціальної підтримки малозабезпечених верств населення, боротися з бідністю, злочинністю, попереджати соціальні конфлікти.

Державна соціальна політика – один з основних напрямів внутрішньої політики держави. Найважливішим завданням соціальної політики є досягнення певного рівня рівноваги у суспільному житті через:

- надання державних гарантій для запобігання або амортизації наслідків стихії, голоду, хвороб, природних і техногенних катастроф, демографічного "вибуху", тощо;
- перерозподіл матеріальних засобів і організаційних зусиль, спрямованих на забезпечення певного рівня життя і зміна його якості в напрямі, знижує соціальну напруженість;
- регулювання способу життя (податками, засобами, благодійність).

Загальновідомо, що соціальна політика виступає однією з найважливіших функцій будь-якої держави. Тому не дивно, що основним завданням соціальної політики виступає діяльність державних та громадських інститутів, суспільних груп та окремих осіб (суб'єктів соціальної політики), спрямована на реалізацію соціальних потреб людини, що забезпечують її життєдіяльність та розвиток як соціальної істоти на основі відносин принципу соціальної справедливості при беззастережному додержанні її громадянських прав та свобод.

Розглядаючи роль Європи як першопрохідника в галузі еволюції соціальної функції сучасної держави, слід відмітити, що вона виглядає найбільш вражаючою. За півтора століття було пройдено довгий шлях від приватної добродійності й початків державного патронажу до фундаментальних концепцій соціального партнерства, соціальної ринкової економіки і держави добробуту, покладених (в ряді країн – ще до Другої світової війни, а після її – майже всіма країнами Заходу) в основу соціальної політики держави. Вона поширюється на такі сфері соціального життя, як зайня-

тість і міграція трудящих, прибутки й податки, захист споживачів, освіта, охорона здоров'я, соціальне забезпечення, організація дозвілля й туризм. При цьому уряди керуються не тільки критеріями приватного інтересу й економічної рентабельності, але й критерієм суспільних потреб, який далеко не завжди співпадає з ринковими принципами й сприймається державою як результат тривалого тиску соціал-демократії й профспілок

Соціальна політика Європейського Союзу передбачає прийняття низки заходів, що сприяють підвищенню рухливості робочої сили, таких, як забезпечення права на проживання, визнання професійних дипломів, урегулювання пенсійних прав і порядку оподаткування громадян однієї держави-члена, що працюють в іншій державі-члені, тощо.

Західна Європа є регіоном найбільшої соціальної стабільності, забезпечуваної не тільки високою продуктивністю праці (ще до початку XXI ст. виробництво валового внутрішнього продукту на душу населення досягло 20 тис. дол.), але й активною соціальною політикою держави й усього суспільства (у країнах регіону на соціальні цілі витрачається 20-30% ВВП і 40-60% державного бюджету). Останні показники – 28% ВВП в державах-членах ЄС. Для нашої держави цей соціально-економічний досвід було б корисно запозичити.

Проте, як можна пояснити події останнього десятиліття в так би мовити "соціально налаштованій" Європі – виступи студентів Франції, іспанські заходи "не висловлювання", і врешті-решт, грецькі прояви збройної форми боротьби. Деякі інтеграційні фактори, які на ранніх етапах європейської інтеграції виступали каталізатором розвитку, нині перешкоджають йому. Вироблення спільної політики в соціальній сфері ускладнюється різними історично сформованими моделями в європейських країнах, що по-різному трактують співвідношення між економічною ефективністю й соціальною справедливістю. Виступаючи в Європейському парламенті у Страсбурзі, генеральний директор Міжнародної Організації Праці заявив, що настав час посадити за кермо реальну економіку, а фінансовій системі відвести місце для її обслуговування. Пан Хуан Сомавія зазначив у Euronews, що ЄС стикається з серйозними соціальними проблемами. Генеральний директор МОП закликав відновити довіру людей і, вирішуючи фінансові проблеми, не забувати про соціальну відповідальність.

Але незважаючи на соціально-економічні виклики останніх років, серед яких можна сміливо виокремлювати спалахи економічної кризи та глобалізаційні реакції на її регулювання, система соціального захисту продовжує своє чітке, майже годинникове функціонування. "Шлях від зародження Європейської соціальної ідеї до єдиної соціальної політики Європейського Союзу пролягав через кілька століть європейської історії в умовах соціальних колізій, зіткнення різнопланових інтересів на різних рівнях, нерозривно пов'язаних з економічними потрясіннями та політичними конфліктами" [6].

Перші прояви соціального феномену, що з часом еволюціонував у складну систему соціальної політики, свої витoki винаходить ще у морально-психологічних складових будь-якого суспільного об'єднання. Це можна прослідкувати у ряді моральних засад соціуму, а саме, категоріях справедливості, співчуття, чуйності, людяності – тих незначних, проте яскравих відмінностей, що різнять нас – людей – від інших мешканців біосвіту. В основі цієї психолого-етичної організації суспільства лежить прагнення спільноти "homo sapiens" забезпечити одну із сторін публічного інтересу – підтримку людини, котра фізично об'єктивно не в змозі забезпечити себе та своїх утриманців життєво необхідними умовами, а отже – життям в цілому. З перших кроків цивілізації, коли сім'я, домогосподарство були основним виробничим осередком у суспільстві, цілком логічним було покладати турботу про непрацездатних на інших членів сім'ї.

Поступово, з появою держави та права, моральна засада підтримки фізичного існування людського соціуму, необхідність подальшого захисту слабких, хворих, не-

мічних та дітей набуває нового забарвлення, зокрема, оформлюється організаційно. Таке прагнення починає свою реалізацію як поза новоутвореними державними регуляторами, так і за їх допомоги й співпраці.

Становлення соціальної політики в Європі має досить складну і багаторічну історію, яку як і кожен історичну складову можна розділити на ряд етапів. Перший етап становлення можна віднести від найдавніших (античних) часів до початку XVIII ст., коли соціальна політика та її роль у державі носить епізодичний характер, не має своєї присутності у всіх країнах світу. XVIII ст. – початок XX ст. – межі другого етапу розвитку соціальної політики світу. Це період становлення соціального захисту населення, активний розвиток адміністративних методів державної соціальної зацікавленості, поява та законодавче оформлення нових засад соціальних пріоритетів тощо. II половина XX ст. – до нині – третій етап, якому характерна саме законодавче оформлення та закріплення попередніх досягнень у розуміння соціальної сфери.

Вітчизняні і іноземні дослідники, приходять до однакового розуміння проблеми – на даний момент єдиної європейської моделі соціальної політики не має. Більш того, за словами німецького вченого Л.Вітте, держави-члени Європейського Союзу все більше віддаляються від можливості створення єдиної соціальної моделі - схеми розвитку суспільства, заснованої на принципах поваги людської гідності, соціальної справедливості, соціально орієнтованої конкурентноздатною економіки за неодмінної умови дбайливого збереження навколишнього середовища – і нині вони знаходяться від неї набагато далі ніж в перші роки об'єднання.

Якщо слідувати визначенням загальної Європейської соціальної моделі (ЕСМ), яке було дано на сесії Європейської ради в Барселоні в 2002 р., то вона передбачає високий рівень соціального захисту, турботу про якісну освіту і підтримка соціального діалогу – тобто ключові риси, притаманні соціальній політиці держав, що беруть участь в ЄС. [7;С.22]. Проте, нині держави-члени Європейського Союзу запроваджують на своїх територіях різні за державницьким аспектом соціальні моделі, функціонально змінюючи відповідно до неї засади соціальної політики.

Консервативна модель соціальної політики встановлює жорсткий зв'язок між рівнем соціального захисту і тривалістю професійної діяльності. В її основі лежить соціальне страхування, послуги якого фінансуються в основному за рахунок внесків застрахованих.

В основі даної моделі лежить принцип т.з. комунікативної справедливості: страхові відрахування визначаються страховими внесками. Яскравими представниками даної моделі виступають країни-члени ЄС Німеччина, Франція, Італія.

Ліберальна модель соціальної політики, використовувана Великобританією і Ірландією, радикально відрізняється від німецької. Основними умовами функціонування даної моделі є мінімальна залученість держави в ринкові відносини і обмежене застосування заходів державного регулювання, що не виходить за рамки вироблення макроекономічної політики; у внутрішньому валовому продукті (ВВП) державному сектору економіки належить лише невелика частка.

Соціал-демократична модель (її іноді називають солідарною) передбачає провідну роль держави в захисті населення. Причому пріоритетними завданнями державної соціальної політики вважаються вирівнювання рівня доходів населення і загальна зайнятість. Ця державна політика набрала чинності в країнах північної Європи — Швеції, Норвегії, Фінляндії, Данії, а також в Нідерландах і Швейцарії.

Сучасна проблема реформування соціальної моделі держави та її політичної складової не зводиться нині лише до рішення фінансування соціальної політики, як уявлялося багатьом ще на початку 1980-х років. Проблеми соціальної держави не мають суто економічного рішення. Згадаємо, що в часи післявоєнного становлення та відродження держав, в часи зародження мегадержавного об'єднання ЄС більша увага була приділена саме політичним проєкціям, відкидаючи економічну ефективність на другий план.

Модернізація моделі соціальної політики та її основних характеристик в першу чергу, завдання політично-культурне, що потребує нового рівня суспільної згоди, знаходження нового балансу сил та інтересів і настільки зміненому суспільстві.

Саме вищеокреслене бачення проблеми і пояснює, на думку автора, складність впровадження реформаторських ідей на сучасних теренах соціальної політики. Основна ідея про те, що соціальна захищеність нерозривна пов'язана з соціальною відповідальністю, на жаль не знаходить відгуку в серцях громадян держав-реформаторів.

Соціальна відповідальність не приваблює європейців. Вважається і активно характеризується, що всі спроби нововведень в соціально-економічне життя країни є беззаперечним посяганням на особистісні права людини і громадянина. Можна сміливо стверджувати, соціальна захищеність вважається громадянами ЄС як щось стале і гарантоване. Проте, жодних змін, іноді таких складних на початку становлення, суспільство ЄС не сприймає.

Яскравим прикладом подібного несприйняття державної політики, спрямованої на покращення соціальної політики та її умов, можна вважати відтік багатих та відомих людей з Європи до Росії та інших держав, де податковий внесок у 13 % більш привабливий за рідний французький, що планує перевищити 70%.

Як своєрідний висновок можна зазначити – майбутнє ЄС не обіцяє автоматичного рішення соціальних проблем, воно потребує креативної роботи по створенню нової форми соціальної політики. Звідси і важливість подальшого розвитку – головування інноваційного компоненту в соціальній політиці нового часу.

Звісно, сталі моделі соціальної політики, їх характеристика та відповідні шляхи розвитку – це є чудовим, своєчасним та доцільним надбанням ХХ століття. Саме завдяки розвитку даних моделей та їх подальшому вдалому впровадженню в соціальну політику і стало можливим успішне існування держав-членів ЄС та його розширення на схід.

Проте, вважаємо, неможливим приєднання України до представників якоїсь однієї соціальної моделі. Специфіка української соціальної політики не допускає сліпе копіювання та стовідсоткове запозичення комплексу соціальних засад, притаманних вищенаведеним прикладам з політики держав-членів Європейського Союзу.

Законодавчо окреслено, що політика України в соціальній сфері априорі зорієнтована на захист соціальних прав і свобод людини і громадянина – достатньому рівні життя, забезпечення можливостей та умов для досягнення та подальшої підтримки власне добробуту.

На жаль, практика засвідчила, що реалізація соціальної політики в Україні не завжди забезпечувала можливості для дотримання державою своїх зобов'язань. Зрозуміло, за умови системної економічної кризи соціальна політика не може бути повноцінною, адже для реалізації соціальних програм потрібні значні ресурси.

Перша значна вада – наявність суто теоретичного недоліку, а саме зavelикий обсяг та термінологічна неузгодженість чинного соціального законодавства. Нормативні документи у сфері надання соціальних послуг відзначаються неадекватністю термінологічного апарату, розмитістю визначень функцій, цілей і напрямів роботи відповідних органів і служб.

Недосконалість нормативно-правового забезпечення (відсутність єдиної системи "соціального права", наявність численних суперечностей) ускладнює реалізацію конституційних прав громадян.

Друга значна вада – неадекватність застосування понять "норма", "норматив" та "стандарт" у сфері надання соціальних послуг. Чинне законодавство дає суперечливі (а в низці випадків і неадекватні) визначення базових для соціальної сфери понять "норма", "норматив" та "стандарт", що унеможлиблює як визначення переліку мінімального обсягу послуг, що має фінансуватися державою, так і вироблення чітких критеріїв оцінки якості соціальної роботи.

Третя значна вада – недосконалість системи подальшого розвитку та фінансування закладів соціального обслуговування осіб, які перебувають на утриманні держави, не надання ряду послуг суто психологічного характеру утриманця даних закладів, які їх потребують.

Четверта значна вада – слабкість застосування технології замовлення на соціальне обслуговування.

Виходячи з вищезазначеного, вважаємо за доцільне здійснення наступного комплексу заходів, спрямованих на впровадження основних засад соціальної політики європейського зразка. Для досягнення даної мети, спробуємо поєднати найсильніші сторони соціальної політики в країнах-представниках різних соціальних моделей. І створивши певний "колаж" досягнень та пріоритетів соціальної політики перенести ці наборки на візії української соціальної реальності. А саме:

- задля подолання суперечностей та неузгодженості чинного законодавства, з метою скорочення його обсягів, спрощення змісту, подолання термінологічних неузгодженостей, позбавлення від застарілих норм, що не виправдали себе, слід провести певну кодифікацію соціального законодавства та розробити т.з. Соціальний кодекс, в якому присвятити окремий розділ організаційно-правовим засадам надання соціальних послуг в Україні. Дані складові нормативно-правової бази вже кілька десятиліть активно впливають на законодавчий розвиток Німеччини;

- необхідно розробити єдину для різних відомств схему оцінювання потреб осіб та сімей, які потребують соціальних послуг (взявши за основу стандарт оцінювання потреб дитини та планування соціального супроводження прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу). Відповідний стандарт було запропоновано в Австрії у 1993 році;

- логічно, після виваженої праці над нововведеннями в систему законодавчої складової соціальної політики переглянути систему стандартів та норм. Нагадаємо, що соціал-демократична модель передбачає провідну роль держави в захисті населення. Причому до пріоритетних завдань державної соціальної політики відносять саме питання норм і стандартів. Ця модель знайшла практичне втілення в країнах північної Європи — Швеції, Норвегії, Фінляндії, Данії, а також в Нідерландах і Швейцарії. Тому досвід саме даних країн слід вважати при подоланні низки наступної вади в соціальній політиці України;

- з метою розширення переліку соціальних послуг, розширення можливості їх надання сім'ям та окремим особам, цільового стимулювання місцевих соціальних бюджетів необхідно визначити собівартість соціальних послуг, встановити механізм надання платних соціальних послуг населенню (яке не входить до переліку категорій, які мають право на отримання безкоштовних соціальних послуг у межах мінімальних стандартів для відповідної категорії) та механізм спрямування цих коштів до фінансування соціальних видатків місцевих бюджетів (позитивний досвід Нідерландів).

Це лише неповний перелік позитивних запозичень з боку основних засад соціальних політик в державах-членах Європейського Союзу. Вважаємо, що запровадження даних комплексних змін в сучасних реаліях української політики призведе до необхідних для поступу даної сфери зрушень.

**Висновки та перспективи подальших досліджень.** Отже, відповідно до мети статті, нами розтлумачено значення терміну "соціальна політика"; проведено аналіз основних характеристик соціальної політики в державах-членах ЄС, доведена необхідність та пріоритетність деяких візій державних соціальних впроваджень. У ході розгляду і дослідженні моделей соціальної політики в державах-членах Європейського Союзу було прийнято рішення запропонувати саме спектральне запозичення надбань соціальної політики в державах-членах ЄС та, по-можливості, створити теорію нової соціальної системи в Україні. З подальшим її впровадженням на теренах української державної соціальної політики.

**Література:**

1. Majone G. The European Community Between Social Policy and Social Regulation // Journal of Common Market Studies. – Oxford, 2003
2. R.M. Titmus. Social policy / R.M. Titmus - George Allen & Unwin (Publishers) Ltd., 1990
3. Ахинов Г.А. Социальная политика: учебное пособие / Г.А Ахинов, С.В. Калашникова. – М. : Инфра-М , 2009. – 380 с.
4. Багмет М.О. Державні соціальні стандарти в Україні – як гарантія формування європейського рівня і якості життя [Електронний документ] / М. О. Багмет, Д.О. Міхель // Гілея: збірник наукових праць. – К., 2011. – Режим доступу: [www.nbuv.gov.ua/portal/http://www.niss.gov.ua/P5\\_doc.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/http://www.niss.gov.ua/P5_doc.pdf)
5. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. НАДУ, 2011. – Т. 1: Теорія державного управління / наук.ред. колегія : В. М. Князев (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. – 2011. – 748 с.
6. Каргалова Марина Викторовна. Социальная политика Европейского Союза. Концептуальные аспекты и тенденции развития в 80-90-е годы : диссертация ... доктора исторических наук : 07.00.03. – Москва, 1999. – 405 с. : ил. РГБ ОД, 71:00-7/56
7. Онищенко О. Соціально-економічна реформа: тільки шлях до ринку чи й побудова й нового суспільного ладу? / О. Онищенко, В. Юрчишин // Економіка України. – 1994. – № 3. – С. 18.
8. Скуратівський В. М. Соціальна політика : [навч. посіб. для слухачів, аспірантів, докторантів спеціальності ”Державне управління”] / В. М. Скуратівський, О. М. Палій, Е. М. Лібанова. – 2-е вид. доп. та перероб. – К. : Вид-во УАДУ, 2003. – 364 с.
9. Тропіна В.Б. Фіскальне забезпечення реалізації соціальної функції держави в Україні [Електронний документ]. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит, Науково-дослідний фінансовий інститут Академії фінансового управління Міністерства фінансів України – К., 2009. – 38 с. – Режим доступу: [www.bibliofond.ru/view.aspx?id=482619](http://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=482619)